

2. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_643/

Ruda Tatiana

State reseach institute of customs

Features implementing the provisions of the Kyoto Convention in domestic practice in customs matters

The aim of the paper is to analyze the main provisions of the Kyoto Convention and outline problematic issues of Ukrainian integration into the regulatory framework in the field of customs. This paper examines the main provisions of the Kyoto Convention on the position of their implementation to Ukrainian customs legislation. Customs analyzed the terminology given in the General Annex of the Kyoto Convention and declared it defined the main directions of the simplification of customs procedures. In addition, the article outlines the main bottlenecks in the way of harmonization of Ukrainian and international customs laws and identifies best practices in this area. According to the study, it is reasonable to conclude that the provisions of the Kyoto Convention aimed at improving communication links between customs authorities and economic operators that aims to simplify, unify and reduce the costs of customs procedures. Implementation of its provisions in domestic practice will help bring Ukraine closer to the European standards of management and enhance the development of international cooperation.

kyoto Convention, harmonization, simplification of customs procedures, customs clearance, customs clearance, customs control, the status of authorized economic operator

Одержано 15.04.14

УДК 339.542

В. А. Туржанський, доц., канд. екон. наук

Державний науково-дослідний інститут митної справи, м. Хмельницький

Спрощення митних процедур відповідно до Рамкових стандартів ВМО

У статті розкрито питання сутності й структури Рамкових стандартів безпеки та спрощення міжнародної торгівлі. Встановлено, що ефективне дотримання Рамкових стандартів ВМО дозволять суттєво спростити митні процедури щодо комплексного управління ланцюга постачання товарів; повноважень на перевірку вантажів; здійснення огляду із застосуванням сучасних технологій; надання попередньої електронної інформації; оцінки показників ефективності та безпеки.

митні процедури, Рамкові стандарти ВМО, уповноважений економічний оператор, «єдине вікно»

В. А. Туржанский, доц., канд. экон. наук

Государственный научно-исследовательский институт таможенного дела, г. Хмельницкий

Упрощение таможенных процедур в соответствии с Рамочными стандартами ВТО

В статье раскрыты вопросы сущности и структуры Рамочных стандартов безопасности и упрощения международной торговли. Установлено, что эффективное соблюдение Рамочных стандартов ВТО позволят существенно упростить таможенные процедуры по комплексному управлению цепи поставки товаров; полномочий на проверку грузов; осуществления осмотра с применением современных технологий; предоставление предварительной электронной информации; оценки показателей эффективности и безопасности.

таможенные процедуры, Рамочные стандарты ВТО, уполномоченный экономический оператор, «единое окно»

Постановка проблеми. З метою розвитку міжнародної торгівлі, необхідністю реагування на стурбованість країн світу з питань захисту ланцюга постачань товарів, недопущення терористичних загроз щодо руйнування економік різних країн світу та спрощення митних процедур, Всесвітньою митною організацією (далі – ВМО) розроблено Рамкові стандарти безпеки та спрощення міжнародної торгівлі (далі – Рамкові стандарти).

Головним ініціатором розробки та прийняття стандартів безпеки були США, аргументуючи це необхідністю зміни підходів до тероризму як нового виклику ХХІ ст. [3]. Будь-яка країна в якій виникає дана проблема, повинна їй якось протистояти. Тому країни звернулися по допомогу в міжнародні організації з метою поліпшення наявних механізмів захисту від тероризму. Значних зусиль у цій сфері було досягнуто міжнародною морською організацією в Лондоні щодо захисту портів і суден, а також ВМО – щодо поліпшення контролю на кордонах і недопущення негативного впливу на міжнародну торгівлю.

Тому 24 червня 2005 р. під час роботи 105/106 сесії Ради ВМО представниками митних адміністрацій усіх на той час 166 держав-членів ВМО було схвалено Рамкові стандарти [10]. Зосереджуючи увагу на тому, що станом на 10 січня 2007 р. вже 142 держави дали згоду щодо імплементації Рамкових стандартів на національному рівні, слід зазначити, що до цієї події жодна з розробок ВМО не отримувала такої підтримки з боку її членів. Завдяки цьому можна стверджувати, що Рамкові стандарти ВМО стали загальноприйнятим у світових митних відносинах інструментом, який створює належні умови для переходу на нові принципи безпечної торгівлі, завдяки розвитку нових форм співробітництва між митними адміністраціями та бізнесом [7]. Представники ВМО впевнені, що глобальна торгівля буде краще захищена від тероризму й інших міжнародних злочинів і стане більш чіткою та прозорою при новій системі стандартів безпеки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням розробки та впровадження Рамкових стандартів присвячено ряд наукових праць вітчизняних та зарубіжних науковців. У свої дослідженнях автори розривають суть Рамкових стандартів [10], їх імплементацію у національне митне законодавство [3, 4, 7], запровадження інституту уповноваженого економічного оператора [2] та концепції «єдиного вікна» [6]. Проте недостатня увага приділена питанням спрощення митної діяльності згідно вимог Рамкових стандартів.

Постановка завдання. Метою даної статті є дослідження питань спрощення та ефективності митних процедур у відповідності до положень Рамкових стандартів.

Виклад основного матеріалу. Структурно Рамкові стандарти складаються з двох розділів: у першому містяться цілі та принципи, а у другому – розкрито роль і місце урядових органів, митних служб і підприємницького співтовариства в реалізації названих стандартів (рис. 1).

Метою розробки Рамкових стандартів є:

- встановити стандарти, що забезпечують підвищення безпеки та полегшують функціонування міжнародного ланцюга постачань товарів на глобальному рівні з метою досягнення більшої визначеності і прогнозованості;
- забезпечити комплексне управління міжнародним ланцюгом руху товарів для усіх видів транспорту;
- зміцнити роль, функції та можливості митних служб у світлі загроз і можливостей ХХІ століття;
- зміцнити співпрацю між митними адміністраціями з метою розширення їх можливостей щодо виявлення партій товарів підвищеного ризику;

- зміцнити співпрацю між митними структурами і підприємницьким співтовариством;
- сприяти безперервному руху вантажів по безпечному міжнародному ланцюгу постачань товарів.

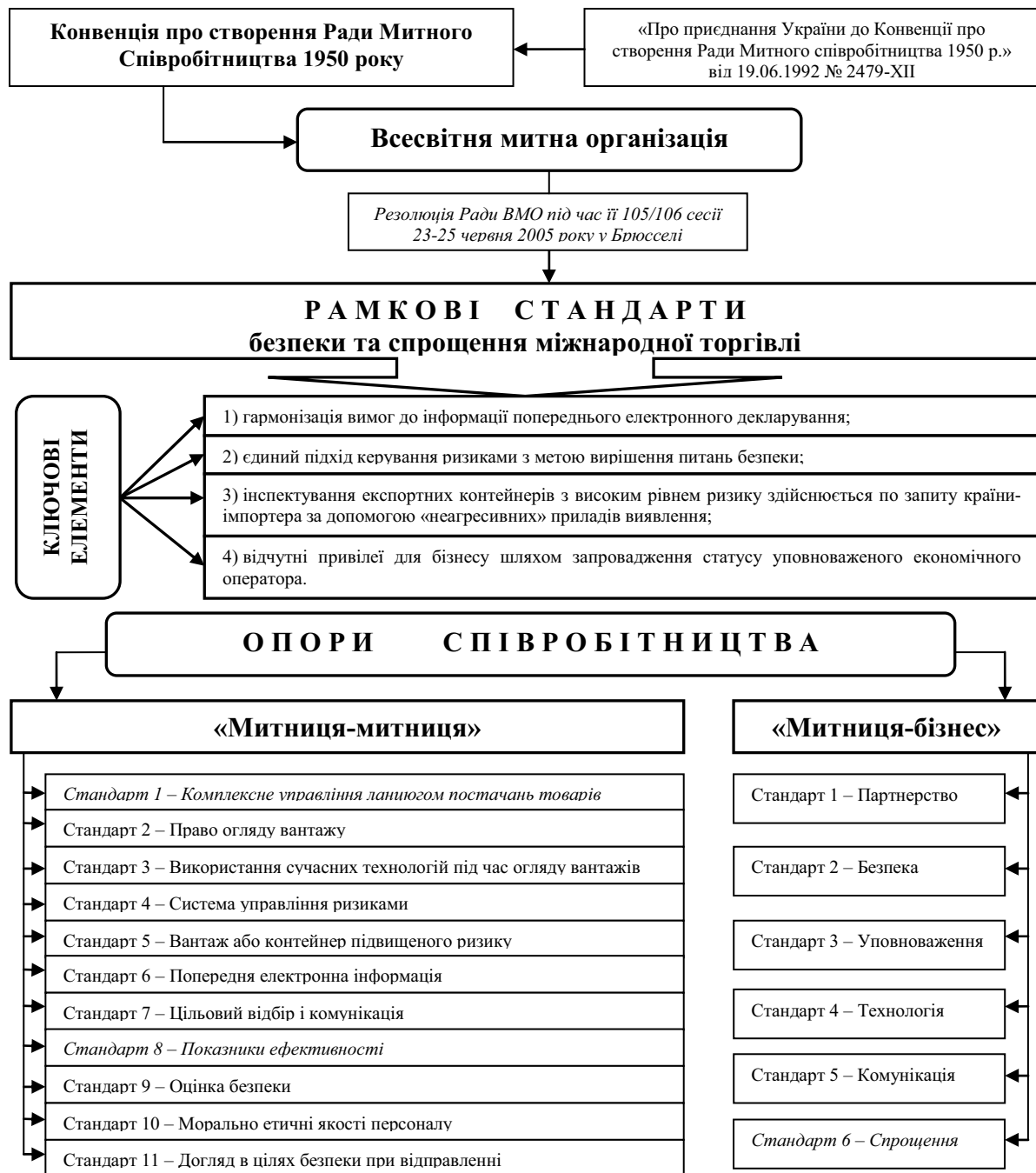

Рисунок 1 – Ключові елементи та опори співробітництва Рамкових стандартів

Усього ВМО розробила 17 стандартів, об'єднаних у дві групи: одинадцять стосуються взаємин між митницями різних країн, шість стандартів – взаємин між митницями і бізнесом. Система розроблених стандартів забезпечує захист країнам і трейдерам в усьому світі, оскільки націлена на усунення слабких місць у світовій системі торгівлі, що стосуються безпеки. При цьому, Рамкові стандарти, маючи рекомендаційний характер, лише визначають принципову домовленість сторін про

форми, напрями та умови співробітництва, які надалі повинні бути втілені у конкретних міжнародних договорах. Щодо цього в їх тексті прямо зазначається: «Рамкові стандарти являють собою мінімальний набір стандартів, що можуть впроваджуватися на різних етапах з урахуванням можливостей кожної окремої митної адміністрації. Вони не повинні дублювати вже існуючі вимоги, встановлені на міжурядовому рівні, і не повинні вступати з ними в суперечність. У подальшому вони можуть бути доопрацьовані» [9].

Міжнародний процес модернізації митної справи торкнувся також України. Прийняття Рамкових стандартів та приєднання до Конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур стало новою точкою відліку в розвитку державної митної справи в Україні [8].

Визначення «митної процедури» в Рамкових стандартах прямо не подається, а митний контроль розглядається з позиції Кіотської конвенції. Проте Рамкові стандарти передбачають суттєві спрощення для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Проведемо аналіз окремих стандартів, що визначають спрощення та ефективність здійснення митних процедур (стандарти 1, 8 опори співробітництва «митниця-митниця» та стандарт 6 опори співробітництва «митниця-бізнес»).

Стандарт 1 «Комплексне управління ланцюгом постачання товарів» визначає три групи вимог:

- заходи загального контролю (митний контроль; оцінка ризику; контроль при відправці; накладення митного забезпечення; унікальна ідентифікація відправки);

- представлення даних (експортна вантажна декларація; вантажна декларація; імпортна вантажна декларація; обмін інформацією відносно вантажних партій підвищеного ризику; повідомлення типу «не навантажувати» і «не вивантажувати»; терміни; модель даних СОТ»; концепція «єдиного вікна»);

- уповноважений ланцюг постачання товарів (уповноважені економічні оператори (далі – УЕО); система спрощення митних процедур для уповноваженої мережі поставок).

Рамковими стандартами рекомендується розробляти угоди про співробітництво між митними та іншими державними відомствами, пов'язаними з міжнародною торгівлею, з метою спрощення безперешкодної передачі даних про міжнародну торгівлю (концепція «єдиного вікна»). Пунктом 1.3.8 «Концепція «єдиного вікна» Додатку 1 «Рамкові стандарти ВМО» визначено, що «з метою полегшення безперешкодної передачі даних щодо міжнародної торгівлі та організації обміну розвідувальними даними стосовно можливих ризиків, як на національному та і на міжнародному рівні, урядам необхідно розробити згоди про співробітництво між митними службами та іншими державними відомствами, що пов'язані з міжнародною торгівлею. Це дозволить учасникам зовнішньоекономічної діяльності надавати необхідну інформацію в електронному вигляді лише в одну, визначену для цих цілей, службу, бажано в митну службу. У зв'язку з цим митним службам необхідно домагатись максимальної інтеграції до комерційних процесів та інформаційних потоків у глобальному ланцюгу поставок товарів, наприклад шляхом використання в якості експортних та імпортних декларацій комерційної документації такої, як рахунок-фактура або замовлення» [6].

Аналізуючи положення даного пункту Рамкових стандартів можна виділити основні питання, які потрібно вирішити у національному митному просторі при спрощенні митних процедур запроваджуючи концепцію «єдиного вікна»:

- інформація для здійснення митного контролю товарів повинна подаватись в електронній формі виключно одному державному органу – державній митній службі;

– спрощення процедур декларування експорту та імпорту товарів, шляхом подання замість митної декларації рахунку-фактури тощо.

Питання впровадження «єдиного вікна» регламентується також Указом Президента «Про приєднання України до Міжнародної конвенції про узгодження умов проведення контролю вантажів на кордонах» від 04.07.2002 № 616/2002, Законом України «Про приєднання України до Протоколу про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур» від 05.10.2006 № 227-V та положеннями Центру по спрощенню процедур торгівлі та електронним діловим операціям (СЕФАКТ ООН) Європейської економічної комісії ООН.

СЕФАКТ ООН розробив та поширив серед урядів, митних служб та бізнесу основні положення, які покликані спростити процедури створення «єдиного вікна» у кожному національному просторі: «Рекомендація та керівні принципи по створенню механізму «єдиного вікна» (Рекомендація № 33); «Спрощення та стандартизацію даних для міжнародної торгівлі» (Рекомендація № 34); «Розробка правової основи системи «єдиного вікна» у міжнародній торгівлі» (Рекомендація № 35). Положення даних документів покликані забезпечити розробку національної версії концепції «єдиного вікна», до основи якої повинні бути покладені рекомендації зазначених документів.

Чинний Митний кодекс України (далі – МКУ) [5] обмежується тим, що до ввезення товарів на митну територію України декларантом може подаватися до відповідного митного органу попередня митна декларація, а при ввезенні на митну територію України підакцизних товарів подання попередньої митної декларації є обов'язковим. Перелік товарів, порядок подання попередньої митної декларації, її форма та перелік відомостей, що зазначаються у ній, встановлюються митною службою.

Спрощення митних процедур також передбачає надання статусу УЕО сумлінним суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності. За планами розробників Рамкових стандартів бізнес і митниця тісно співпрацюватимуть. Це означає, що митниця співпрацюватиме тільки з акцептованими підприємствами, тобто з такими, що будуть мати статус «партнера по безпеці». Відмітимо, що практично всі стандарти другої опори співробітництва «митниця-бізнес» містять рекомендації щодо надання УЕО такої пільги з метою прискорення митного оформлення товарів. При цьому зазначається, що дана пільга розглядається як мінімальна, але митні адміністрації не зобов'язані обмежуватися тільки нею. При цьому Рамковими стандартами передбачено, що митна адміністрація може надавати УЕО суттєві, в межах своїх повноважень, пільги, зокрема:

- прискорення митного оформлення шляхом зменшення частки товарів, до яких застосовується така форма митного контролю, як митний огляд;

- оптимізація використання УЕО ресурсів для забезпечення безпеки міжнародного ланцюга поставок товарів за рахунок ефективного вирішення питань безпеки;

- поліпшення репутації;

- більш тісний контакт між УЕО і митною адміністрацією та досягнення кращого розуміння вимог митної адміністрації;

- вдосконалення обміну інформацією між митними адміністраціями та УЕО [1].

Стандарт 6 «Спрощення» Рамкових стандартів опори співробітництва «митниця-бізнес» регламентує, що митні адміністрації мають працювати спільно з УЕО для забезпечення максимальної безпеки та полегшення функціонування міжнародного ланцюга поставок товарів, що починається на їх митній території або проходить через неї [9]. При цьому митна адміністрація повинна прагнути до прийняття або зміни положень і впровадження процедур, що сприяють угрупованню та оптимізації

інформації, що подається на вимогу митних служб у зв'язку з митним оформленням, як з метою спрощення торгівлі, так і з метою виявлення вантажів підвищеного ризику для прийняття адекватних рішень.

Окрім загальних принципів, яких мають дотримуватись митні адміністрації та економічні оператори є посилення на формування системи взаємного визнання, визначені розділом 7 Рамкових стандартів; про умови, вимоги та переваги УЕО йдеться в додатку 3 Рамкових стандартів та розроблено методичні матеріали для впровадження УЕО.

В Україні УЕО, які відповідають установленим критеріям, мають право брати участь у спрощених і прискорених процедурах за умови надання мінімальної інформації. МКУ визначено, що підприємству може бути видано сертифікати УЕО таких видів:

- 1) на спрощення митних процедур;
- 2) щодо надійності і безпеки;
- 3) на спрощення митних процедур та щодо надійності і безпеки.

Згідно статті 15 МКУ УЕО, якому видано сертифікат на спрощення митних процедур, можуть бути надані такі спеціальні спрощення:

- здійснення митного контролю в першочерговому порядку;
- розміщення товарів на складі тимчасового зберігання закритого типу без отримання дозволу митного органу;
- звільнення від надання гарантії при здійсненні внутрішнього митного транзиту товарів (крім підакцизних), якщо декларантом є УЕО;
- митне оформлення товарів на об'єктах уповноваженого оператора економічної діяльності;
- подання однієї митної декларації, якщо протягом певного часу, погодженого з митним органом, товари неодноразово ввозяться на митну територію України або вивозяться за її межі однією особою за одним зовнішньоекономічним договором.

При цьому УЕО, що отримали сертифікат щодо надійності і безпеки, можуть отримати такі спеціальні спрощення:

- зменшений обсяг відомостей, які необхідно надати органу доходів і зборів до прибуття на митну територію України та/або вибуття за межі митної території України товарів, транспортних засобів комерційного призначення;
- тимчасове зберігання товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що перебувають під митним контролем, у приміщеннях, на відкритих та критих майданчиках уповноваженого оператора економічної діяльності;
- зняття митного забезпечення без отримання дозволу митниці;
- відправка товарів з приміщень, відкритих та критих майданчиків уповноваженого оператора економічної діяльності без пред'явлення їх митному органу відправлення.

Для отримання статусу УЕО підприємство подає до митниці за місцем своєї державної реєстрації заяву, підписану керівником і завірену печаткою підприємства. До заяви додається анкета з результатами самооцінки.

Інститут УЕО ще тільки створюється в Україні. Митна служба повинна формалізувати на законодавчому рівні вагомі пільги, які має намір надати зацікавленим партнерам щодо забезпечення безпечної мережі поставок товарів. У свою чергу, УЕО мають розробити програми і заходи безпеки, аби підвищити захищеність методів роботи ділових партнерів, пов'язаних з транспортуванням, завантаженням, розвантаженням та зберіганням вантажів у безпечній мережі поставок товарів.

Концепція «уповноваженої мережі постачання товарів» Рамкових стандартів

передбачає, що митна служба підтверджує дотримання всіма учасниками даної торгової операції встановлених стандартів безпечної поведінки з вантажами та відповідною інформацією. Стосовно вантажних партій, що проходять від місця походження до пункту призначення, повинні застосовуватися комплексні спрощені процедури перетину кордону, згідно з якими при експорті й імпорті буде вимагатися лише одна спрощена декларація з мінімумом інформації.

Стандарт 8 «Показники ефективності» визначає, що митним адміністраціям необхідно запровадити статистичну звітність для ВМО за відповідною формою з метою оцінки дієвості та результативності застосування ними Рамкових стандартів. При цьому, митним адміністраціям слід вести статистичну звітність, що містить показники ефективності, включаючи, окрім іншого, кількість партій вантажів, щодо яких проведений митний огляд, кількість виділених в окрему підгрупу відвантажень підвищеного ризику, кількість проведених оглядів відвантажень підвищеного ризику, кількість оглядів відвантажень підвищеного ризику з використанням спеціальних оглядових засобів, кількість оглядів відвантажень підвищеного ризику з використанням тільки фізичних засобів, тривалість митного оформлення, а також позитивний і негативний результат. Ця звітність повинна узагальнюватися СОТ.

Варто зазначити, що запровадження Рамкових стандартів мають ряд особливостей [4]:

- глумачення і застосування положень стандартів у всіх країнах буде різним через їх рекомендаційний характер;

- Рамкові стандарти призначені для застосування всіма членами ВМО незалежно від рівня їх економічного розвитку, що є запорукою використання позитивних факторів глобалізації.

Висновки. Ефективне дотримання Рамкових стандартів дозволять суттєво спростити митні процедури щодо:

- комплексного управління ланцюга постачання товарів;
- повноважень на перевірку вантажів;
- здійснення огляду із застосуванням сучасних технологій;
- надання попередньої електронної інформації;
- оцінки показників ефективності та безпеки.

Підсумовуючи результати аналізу положень Рамкових стандартів можна дійти висновку, що поряд з іншими заходами даної міжнародної угоди чільне місце посідає концепція «єдиного вікна» та надання статусу УЕО суб'єктам ЗЕД, запровадження яких у національному митному просторі забезпечить суттєве спрощення здійснення зовнішньоекономічних операцій з товарами.

Список літератури

1. Актуальні питання теорії та практики митної справи : монографія ; за заг. ред. І. Г. Бережнюка. – Хмельницький : ПП Мельник А. А., 2013. – 428 с.
2. Бережнюк І. Г. Інститут уповноважених економічних операторів у Рамкових стандартах ВМО та Митному кодексі України / І. Г. Бережнюк, І. І. Бережнюк // Вісник Академії митної служби України. Серія: «Економіка». – 2012. – № 1. – С. 5–10.
3. Бережнюк І. Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти [Текст] : монографія / І. Г. Бережнюк. – Дніпропетровськ : Академія митної служби України, 2009. – С. 414–430.
4. Гречка А. Світовий досвід запровадження Рамкових Стандартів [Електронний ресурс] / А. Гречка . – Режим доступу: <http://conf-cv.at.ua/forum/55-554-1>.
5. Митний Кодекс України [Електронний ресурс] : [прийнято Верхов. Радою 13.03.2012 № 4495-VI]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
6. Обґрунтування підстав для впровадження «єдиного вікна», як основи спрощення митних процедур

- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nach.com.ua/docs/index-400697.html>.
7. Перепьолкін С. М. Міжнародне митне співробітництво: Рамкові стандарти Всесвітньої митної організації / С. М. Перепьолкін // Митна справа. – 2007. – № 1 (49). – С. 6.
 8. Про приєднання України до Міжнародної конвенції про спрощення і гармонізацію митних процедур у змінений редакції згідно з Додатком I до Протоколу про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур [Електронний ресурс] : закон України [прийнятий ВРУ 05.10.2005 № 227-V] .– Режим доступу: ЛІГА : ЗАКОН ЮристПРОФ 9.1.3.
 9. Рамкові стандарти безпеки та спрощення міжнародної торгівлі [Електронний ресурс] : [ВМО, багатостороння угода (не СНД) від 01.06.2005]. – Режим доступу: ЛІГА : ЗАКОН ЮристПРОФ 9.1.3.
 10. Щербакова М. Стандарти від ВМО: світова система безпеки / М. Щербакова // Митниця. – 2006. – № 7 (20). – С. 4.

Vitaliy Turzhanskyi

State Research Institute of Customs Affairs, Khmelnytsky

Simplification of customs procedures in accordance with SAFE Framework

The article aims to research the simplification of customs procedures in accordance with the provisions of the Framework safety standards and simplified.

The article deals with the question of the nature and structure of SAFE Framework. Approaches to simplify customs procedures in accordance with the provisions of cancerous safety standards and simplified. Established that effective implementation of the Framework of Standards will significantly simplify customs procedures for the integrated management of supply chain ; powers to check the goods; implementation review of the application of modern technology; provide prior electronic information ; evaluation of performance and security.

It is recommended to introduce the concept of «single window» and authorized economic operators in the national customs area , which will provide a significant simplification of customs procedures.

customs procedures, SAFE Framework, authorized economic operator, «single window»

Одержано 07.04.14

УДК 336.71

Р.Ш. Байрамова, асп.

Азербайджанский университет кооперации, Азербайджан, г. Баку

Банковские риски и научно-методические основы их формирования

В статье исследуются научно-методические основы присутствия рисков в банковской деятельности. Анализируется природа и сущность экономического риска. Автором предложена классификация рисков в кредитно-денежной системе.

банковский сектор, кредитно-денежная система, риск, кредитный риск, классификация рисков

Р.Ш. Байрамова, асп.

Азербайджанський університет кооперації, Азербайджан, м. Баку

Банківські ризики і науково-методичні основи їх формування

У статті досліджені науково-методичні основи присутності ризиків у банківській діяльності. Аналізується природа та сутність економічного ризику. Автором запропонована класифікація ризиків у кредитно-грошовій системі.

банківський сектор, кредитно-грошова система, ризик, кредитний ризик, класифікація ризиків

© Р.Ш. Байрамова, 2014